

Některé věci se mi staly, jen *abych o nich mohla* napsat

Věřím *silám osudu*

Nástrahy, překvapení a zvraty slibuje prozaická prvotina Bány Gregorové Kámen-hora-papír. Sama považuje riziko za nezbytnou součást života, která vede k pokoře a úctě.

Jak se z překladatelky stane spisovatelka?

Nejspíš úplně přirozeným vývojem. Nikdy v minulosti by mě nenapadlo, že napíšu prozaický text. Moje první knížka vznikala naprosto spontánně. Byla jsem tenkrát daleko od domova a měla jsem čas a jedinečnou příležitost být sama se sebou.

Do Kyrgyzstánu jste tedy odjížděla bez plánů, že by z cesty mohla vzejít knížka?

Poprvé ano, podruhé už jsem jistou představu společně s rozepsaným blogem a dalším textem měla. Pak se ale začaly dít věci, pro mě nové, netradiční a natolik inspirující, že jsem měla potřebu je dál zpracovat.

Literární kritika vás hned zařadila do kategorie „útěkářů“, tedy mladých autorů, kteří autorsky čerpají z cest v dalekém zahraničí.

Já si ale jako útěkář nepřipadám, odkud kam utíkám? A myslíte, že se nedá utíkat od sebe samého, aniž byste pohnul jednou končetinou? Mým záměrem „útěk“ rozhodně nebyl, prostě to tak vyplýnulo, že kniha vznikla v zahraničí. Přestože si nedokážu představit, že bych něco podobného napsala tady.

A věřím, že i pro čtenáře v Česku může být zajímavé konfrontovat různé kultury. V dnešní době je přece naprosto normální, že sednete do letadla a za pět hodin jste o několik časových pásem jinde, v úplně jiném světě. Nejde o útěk pryč od domova, o to, že by tu nebyla zajímavá témata, ale o sebepoznání skrze pohyb, cestu, což k literárnímu zpracování přímo svádí, alespoň mě.

Člověk cestuje daleko, aby poznal sám sebe?

Určitě. Jde o přirozený, samovolný proces.

V České republice se psát nedá?

Praha je pro mě příliš rušivá. Neumím se na týden zavřít doma a soustředit se jen na tvorbu. Když mě někdo vytáhne na koncert, do divadla nebo na pivo, tak většinou jdu.

Co ještě kromě střetu s cizí kulturou přináší pobyt v cizině?

V cizí zemi musí být člověk víc ostražitý. Může se mu otevřít něco v jeho povaze nebo charakteru, co třeba nezná, a on se s tím musí nějak vyrovnat a naučit se fungovat.

Pro váš literární styl je charakteristické vytváření novotvarů mícháním češtiny s polštinou a ruštinou. Jakoby si existujete ve vlastním jazykovém mezisvětě, což je typické třeba pro mystiky nebo blázny. Jak se vám to přihodilo?

To je jedna z „jurodivých“ věcí, která se mi ve střední Asii zcela automaticky otevřela. Někdo to považuje za literární manýru, ale mně to takhle samo vyplýnu-

lo. Když přemýšlíte v jednom jazyce, překládáte v druhém, e-maily domů píšete ve třetím, tak vás nakonec zajímá, kde jsou hranice mezi jazyky a jak se dají využít. Volně, asociativní přecházení mezi jazyky mě vzrušuje a baví, být pro někoho mohou být tyto myšlenkové pochody nepochopitelné.

Čtenáři to v každém případě neusnadňujete. Mix jazyků, asociací, prolínání příběhů a chaotické struktury textu se čtou obtížně, což nutí k větší pozornosti, pracnému „aktivnímu“ čtení. To byl záměr?

Tak trochu byl i nebyl. Při redigování textu jsme se sice snažili něco změnit, ale nešlo to. Už by to nebyl můj text, který vznikl za určité situace a v určitém prostředí. Malé úpravy se udělaly, do struktury se však nezasahovalo. Ale člověk, kterému nevádí, že v literatuře ne všemu rozumí, že si musí určité věci představit a domyslet, si v tom svůj rytmus jistě najde.

Jste horolezkyně a alpinistka, v knize píšete o „bezpečném alpinismu“ jako o protimluvu. V horách se často umírá, také ve vaší knížce. Potřebujete k životu riziko?

Podvědomě asi ano. V podstatě se ale v horách dost bojím, respektive cítím k nim velkou pokoru a úctu.

Proč to tedy děláte?

Možná abych si uvědomila, jak jsme v Evropě smrt vytěsnili z našeho života. Na východě jsou lidé připraveni umírat a smrt je pro ně běžnou a přirozenou součástí života. Pro nás v Evropě ne. Smrt si tu zbytečně demonizujeme.

Ženské postavy vaší knihy působí tradičně ve svých touhách po „budoucím otci mých dětí“ nebo „elementárním ženském pocitu, kterým je ochrana“. Postmoderní rozmazání rozdílu mezi pohlavími vám není blízké?

Tohle mě moc neoslovuje, pokud nejde o androgynní vnímání bytosti jako takové. Ale rodit děti bude vždycy žena, i když už dnes ve velké části společnosti neplatí, že by muž měl uživit rodinu. V současné době jde především o dohodu a kompromis, ale nesmí být ve vztahu zastřena svobodná volba obou partnerů.

Co postrádáte ve vztazích mezi ženami a muži, pokud se to dá zobecnit?

Asi klasickou platonickou fází, která je buď minimální, nebo vymizela úplně. Když nakouknete do dívčích časopisů, skoro to vypadá, jako by mládež neměla ve třinácti až patnácti letech dělat nic jiného než souložit. Možná toužím po tom, aby to tak nebylo. Přirozená naivita, stud a nejistota jsou tedy podle mě velmi prospěšné a inspirativní.

Naivita jako obrana proti vpádu konzumního přístupu do sféry intimity?

Možná ano.

Vaše příběhy jsou plné fatálních a iracionálních motivů. Reálně vám nestačí?

To může být skrytý vzdor vůči přijímání reality bez toho, aby o ní člověk přemýšlel a hledal vysvětlení, proč se některé věci dějí a jiné zase ne. Já věřím v osud, v síly mimo realitu. Dokonce jsem přesvědčená o tom, že některé věci se mi staly, jen abych o nich mohla napsat. ■

Barbora Gregorová (*1980)

pochází z Turnova. Studovala na Pedagogické a Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Překládá současnou polskou a ruskou literaturu, učí v jazykové škole češtinu, vedle toho se věnuje horolezectví a provázení turistů. Hraje na saxofon a zpívá v jazz-rockové hudební formaci Jenisej. Za knihu Kámen-hora-papír (2008) byla nominována na Ortenovu cenu. www.komsomol.bloguje.cz

Verše **Bára Gregorová**

La passion

Dvě
Pod mostem
Spálené
na pravém boku
Merci beaucoup

(Má mě
plně V kroku
Lolitiny
menstruace...)

Nepustí
ji z úst

Du pistolle
Aujourd' hui

V Menaršine
objetí
[1998]

*****

Nahá
ospalost V devět
hodin Pod pavlačí
posedlého
domu

Krůpěje
modrého nehtu Pějí
ubřečené rozezpívané
řasy Píseň
Johanky z Arku

Ona
se směje
[1997]

TriGLAVÍ

Čapí
Vedví Trojí
Lihovou
slast Nepropást
Mast &
Kamenný obvod
kast

Sko(n)čením
Zmást Otce,
syna &

VLAST
Ní
PRO
Past

duše
[2003]

Matriarchální

Kalhoty

Nikdy nevládly
Světům Ani jejich
Bigotní Strouze
Podprsenek

Tak jako mužská
Něha Nevysloví

Větu O hravé

t O uze

Piv O seneK
[2005]

LuciiNoV

Pro(n)roční
Sedlina Po(od)sedlá
V sedle hnědých
stezek &
V jejich lůně
tříhlavé srdce jménem
Melichar Ztratí
Boty sedmimílové
Španělské vesnice
Na lógru
Luciin nov

Postrach
v kávové uličce
[2004]

Шатори

když
dopláču slzy
a slunce řekne:
всё! Да уже хватит!!
Прекрати
Маленькая колдуня!!!

nastane osmý den
v týdnu
(сочинёный
из кадыка сросшийся
бров)

solné blaho
v podobě vesmírné

САМОТЫ

ш
а а и
т н

e

В ШАТОРИ

[2006]

Kresba: Luděk Bárta, foto: Günter Bartoš